

Demografia

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Praca socjalna	Cykl dydaktyczny 2025/26
Specjalność -	Kod zajęć 24PSOS.12.05930.25
Jednostka organizacyjna Wydział Socjologii	Języki wykładowe polski
Poziom studiów studia pierwszego stopnia	Obligatoryjność Obowiązkowy
Forma studiów studia stacjonarne	Blok zajęciowy Przedmioty podstawowe
Profil studiów profil ogólnoakademicki	
Koordynator zajęć	Elżbieta Marciszewska
Prowadzący zajęcia	Elżbieta Marciszewska
Okres Semestr 2	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Wykład: 20, Zaliczenie z oceną
	Liczba punktów ECTS 2

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Przekazanie wiedzy wprowadzającej do problematyki opisu struktur i pomiaru procesów ludnościowych z perspektywy wybranych, współczesnych teorii demograficznych.
C2	Rozwinięcie wiedzy na temat głównych prawidłowości zmian ludnościowych w Polsce, z uwzględnieniem podłoża teoretycznego w postaci współczesnych teorii uwarunkowań procesów demograficznych.
C3	Uświadomienie studentkom/studentom istoty procesów ludnościowych i ich znaczenia w praktyce życia społecznego, również w kontekście polityki ludnościowej.
C4	Rozwinięcie umiejętności oceny sytuacji demograficznej i zmian ludnościowych zachodzących w Polsce oraz zdolności jej wykorzystywania w pracy socjalnej jako element planowania, wdrażania, monitorowania oraz ewaluacji działań w środowisku populacji lokalnej.
C5	Ukształtowanie umiejętności korzystania ze źródeł danych o strukturach i procesach demograficznych.
C6	Wzmocnienie kompetencji do pracy w zespole zadaniowym przygotowującym projekt/program polityki ludnościowej (rodzinnej, senioralnej, zabezpieczenia społecznego).

Wymagania wstępne

Nie wymagane

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	posiada wiedzę na temat głównych nurtów teoretycznych oraz źródeł danych i pomiaru w demografii	PSO_K1_W03, PSO_K1_W06	Kolokwium pisemne
W2	zna charakterystykę struktur i uwarunkowania (determinanty) procesów demograficznych oraz ich zasadnicze komponenty (płodność, umieralność, migracja) oraz posiada wiedzę na temat głównych prawidłowości zmian ludnościowych	PSO_K1_W03, PSO_K1_W04, PSO_K1_W06	Kolokwium pisemne
Umiejętności - Student/ka:			
U1	potrafi zinterpretować informacje/dane zastane opisujące określoną społeczność (populację) z perspektywy demograficznej a następnie ocenić jej potrzeby socjalne	PSO_K1_U01, PSO_K1_U03, PSO_K1_U09	Kolokwium pisemne
U2	rozumie istotę procesów ludnościowych, w odniesieniu do celów i działań polityki ludnościowej	PSO_K1_U01, PSO_K1_U03	Kolokwium pisemne
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	potrafi zidentyfikować uwarunkowane demograficznie przyczyny (źródła) lokalnych problemów społecznych oraz zaproponować odpowiednią interwencję w celu ich usuwania lub łagodzenia	PSO_K1_K01, PSO_K1_K04	Kolokwium pisemne

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
K2	posiada przygotowanie do działania/pracy w organizacjach (instytucjach) lub zespołach realizujących zadania wpisujące się w odpowiednie polityki ludnościowe, rozumiejąc i doceniając społeczną wartość wolności od ryzyk socjalnych	PSO_K1_K01, PSO_K1_K02	Kolokwium pisemne

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Demografia - podstawowa aparatura pojęciowa oraz główne nurty teoretyczne (teoria optimum zaludnienia, teoria płodności, teoria przejścia demograficznego).	W1, W2	Wykład
2.	Źródła informacji statystycznej o ludności i wybrane metody analizy demograficznej. Uwarunkowania demograficzne a bezpieczeństwo socjalne osób, rodzin i społeczności.	W1	Wykład
3.	Struktura ludności według płci, wieku, stanu cywilnego, wykształcenia oraz cech społeczno-zawodowych - specyfika, zmiany i ich uwarunkowania	W2, U1, U2, K1	Wykład
4.	Procesy ruchu naturalnego ludności: rozrodczość, umieralność, małżeństwo - specyfika, zmiany i ich uwarunkowania	W2, U1, U2, K1	Wykład
5.	Procesy ruchu wędrownego ludności: migracje wewnętrzne i zewnętrzne - specyfika, zmiany i ich uwarunkowania	W2, U1, U2, K1	Wykład
6.	Struktura ludnościowa Polski stan i prognozy. Procesy reprodukcji ludności. Współczynniki reprodukcji.	W2, U1, U2, K1	Wykład
7.	Diagnozowanie warunków demograficznych środowiska lokalnego/regionalnego pod kątem możliwości wprowadzenia odpowiednich działań korygujących i/lub naprawczych	K1, K2	Wykład

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	<p>Skala ocen: odpowiedzi na każde pytanie są oceniane wg skali, a ocena końcowa stanowi średnią:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bardzo dobry (bdb; 5,0): wyczerpująca odpowiedź na pytanie, poparta wiedzą wyniesioną z zajęć i literatury, bez używania argumentacji opartej na wiedzy potocznej, • dobry plus (+db; 4,5): wyczerpująca odpowiedź na pytanie, sporadyczne nieścisłości, poparta wiedzą wyniesioną z zajęć i literatury, bez używania argumentacji opartej na wiedzy potocznej, • dobry (db; 4,0): dobra odpowiedź na pytanie, częściowo poparta wiedzą wyniesioną z zajęć i literatury, pojawia się argumentacja oparta na wiedzy potocznej, • dostateczny plus (+dst; 3,5): dobra i dostateczna odpowiedź na pytanie; w odpowiedzi pojawiają się argumenty oparte na wiedzy potocznej obok wiedzy wyniesionej z zajęć i literatury, • dostateczny (dst; 3,0): dostateczna odpowiedź na zadane pytanie, nieuporządkowana wiedza wyniesiona z zajęć i literatury, częste używanie argumentacji opartej na wiedzy potocznej, • niedostateczny (ndst; 2,0): błędna, nieprecyzyjna odpowiedź na zadane pytanie, brak znajomości treści przekazywanych podczas zajęć, braki w wiedzy wyniesionej z literatury, wypowiedź nie na temat.

Literatura

Obowiązkowa

1. F. Stokowski, Demografia, Wyd. PWE Warszawa 2019.
2. M. Okólski, A. Fihel, Demografia. Współczesne zjawiska i teorie, Wyd. Scholar Warszawa 2012.
3. A. Fihel, Starzenie się społeczeństwa a polityka fiskalna i migracyjna, Wyd. UW Warszawa 2017.
4. J. Hryniewicz, J. Witkowski, A. Potrykowska (red.), Sytuacja demograficzna Polski jako wyzwanie dla polityki społecznej i gospodarczej, Rządowa Rada Ludnościowa, Warszawa 2018

Dodatkowa

1. T. Panek (red.), Statystyka społeczna: procesy społeczne, źródła danych i metody analizy, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2020.
2. B. Skrzypczak, W kierunku społecznościowej pracy socjalnej. Edukacyjno-środowiskowe determinanty interwencji publicznej. Wyd. Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL, Warszawa 2014.
https://www.cal.org.pl/strefy-wiedzy/publikacje_stowarzyszenia_cal/
3. B. Chojnicka-Synaszko (red.), Człowiek w przestrzeni lokalnej - dobre praktyki wspierania rozwoju, aktywizowania i integracji społecznej. Konteksty teoretyczne i społeczno-polityczne, Wyd. A. Marszałek, Toruń 2014
4. Studia Demograficzne - czasopismo

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	20
Czytanie wskazanej literatury	15
Przygotowanie do egzaminu	25
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 60
Liczba punktów ECTS	ECTS 2

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
PSO_K1_K01	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do wspierania, inicjowania i realizowania działań z obszaru pomocy społecznej i polityki społecznej
PSO_K1_K02	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do podejmowania aktywności w grupach i w instytucjach z zachowaniem zasad przedsiębiorczości i uwzględnieniem wrażliwości społecznej
PSO_K1_K04	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do refleksyjnego i odpowiedzialnego korzystania z wiedzy niezbędnej do świadczenia pracy socjalnej
PSO_K1_U01	Absolwent/ka potrafi samodzielnie korzystać z wiedzy naukowej przydatnej w świadczeniu pracy socjalnej
PSO_K1_U03	Absolwent/ka potrafi opracowywać strategiczne dokumenty i projekty socjalne służące profilaktyce i rozwiązywaniu problemów społecznych
PSO_K1_U09	Absolwent/ka potrafi pozyskiwać różnorodne dane empiryczne oraz korzystać ze wybranych metod i źródeł naukowych z przestrzeganiem zasad procesu badawczego w naukach społecznych w szczególności w socjologii
PSO_K1_W03	Absolwent/ka zna i rozumie w zaawansowanym stopniu pojęcia, koncepcje teoretyczne, podstawy metodologiczne oraz najważniejsze wyniki badań obszarów stanowiących podłoże i otoczenie pracy socjalnej oraz zna i rozumie podstawowe źródła literaturowe tego obszaru wiedzy
PSO_K1_W04	Absolwent/ka zna i rozumie składowe procesy diagnozowania problemów społecznych i zasobów umożliwiających zmiany
PSO_K1_W06	Absolwent/ka zna i rozumie w zaawansowanym stopniu różnorodne determinanty indywidualnych i zbiorowych zachowań oraz złożoność problemów jednostek i grup społecznych wraz z ich wzajemnymi uwarunkowaniami, oraz reguły zmian społecznych